

TERMÍN: 27.03.2023

xx39210xx
Recenzia A
Katarína Vančíková
katarina.vancikova1@gmail.com

Prosím nezasahujte do tejto tabuľky

RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Katarína Vančíková**NÁZOV MATERIÁLU: **Nezaškolení: Dôvody nízkej účasti detí na predprimárnom vzdelávaní**TYP VÝSTUPU*[1]: **komentár**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR - Inštitút vzdelávacej politiky**AUTORI/KY: **Ondrej Škvarenina, Dávid Martinák**

SPOLUAUTORI/KY: - ; - ; - ; -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **1****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Str. 1, abstrakt	Navrhujem doplniť „o vybraných charakteristikách všetkých nezaškolených detí“	Charakteristík, ktoré môžu ovplyvniť účasť detí na predškolských zariadeniach môže byť viac. Nižšie zdôvodňujete, prečo sú práve tieto relevantné.	Akceptovaná.
2	s. 2, časť 1. Nezaškolení	Za určitých okolností môžu rodiča vnímať neúčasť svojho dieťaťa na vzdelávaní	Technická – rodiča/rodičia	Akceptovaná.

		hodnotnejšiu ako účasť		
3	s. 5, 2. riadok	V poznámke pod čiarou navrhujem dať odkaz na prílohu 3	Čitateľ je vyrušovaný tým, že nevie čo, si predstaviť pod pojmom „zhoršený zdravotný stav“	Akceptovaná.
4	s. 6 podnadpis Vplyv charakteristík dieťaťa	Posunutú číslovanie kapitoly – z môjho pohľadu má byť 3.1 – týka sa aj ostatných podkapitol	technická	Akceptovaná.
5	Str. 9, ods. 3 (a ďalších miestach, kde sa vyskytuje tento problém)	Odporúčam dovysvetliť, že táto skutočnosť je daná najmä vysokým výskytom chudoby v rómskych vylúčených lokalitách.	Dochádza k nechcenej stigmatizácii na etnickom princípe. Hrozí upevňovanie stereotypu o hodnotovom svete Rómov, ktorý odkláňa pozornosť verejnosti od objektívnych príčin nedostupnosti predškolského vzdelávania.	Neakceptovaná. Prezentovaný vplyv podielu Rómov v obci je významný aj po zohľadnení príjmu domácnosti dieťaťa a vzdelania rodičov. Do hlbších interpretácií tohto efektu sa však nepúšťame, pretože nato nemáme evidenciu.
6	Str. 10, odporúčania	Navrhujem zväziť odporúčanie: Vytvoriť legislatívne podmienky pre jednoduchší vstup ďalších poskytovateľov predprimárneho vzdelávania do siete materských škôl a vytvoriť tak diverzifikovanejší systém, podporujúci pedagogické inovácie a alternatívy pre rodičov	Zavádzanie právneho nároku je jednoduchšie v krajinách, ktoré podporujú variabilnejšie formy predprimárneho vzdelávania (detské skupiny, lesné kluby...). Vďaka nim sa potom dá efektívnejšie reagovať na prípadný demografický pokles. U nás vzniklo mnoho rôznych centier, ktoré dlhé roky vykrývali nedostatok MŠ a mnohé z nich robia dobrú prácu. Kvôli striktným normám, týkajúcich sa dispozičných, technických a hygienických	Čiastočne akceptovaná. Do záveru pridaná veta: „Navrhujeme tiež zanalyzovať alternatívne spôsoby vyrovnávania sa s tlakom na kapacity MŠ, napríklad analýzu podmienok pre vstup do

			<p>požiadaviek, technických požiadaviek na stavby a pod. sa nedokážu dostať do siete MŠ a sú teda aj mimo regulácie (napríklad štátnej inšpekcie a pod.). Ak by aj napríklad nejaká firma/fabrika/inštitúcia chcela založiť napr. Firemnú škôlku pre svojich zamestnancov, narazí na potrebu vysokých investícií kvôli stavebným úpravám a pod. Aj samosprávy majú zviazané ruky pri využívaním voľných obecných priestorov. Namiesto drobných úprav musia postaviť novú, typizovanú budovu. Naša legislatíva je oproti EU krajinám mimoriadne oklieštená.</p>	<p>siete MŠ ako možnej bariéry pre budovanie dodatočných kapacít MŠ, čo súvisí napr. s hygienickými požiadavkami kladenými na MŠ.“</p>
7	Str. 11, ods. 2	<p>Je znepokojujúce, že kvôli neúčasti na vzdelávaní pravdepodobne prichádzajú tisíce detí o kognitívny a sociálny rozvoj – zjemniť tvrdenie: prichádzajú tisíce detí o príležitosti a dôležité stimuly pre ich kognitívny a sociálny rozvoj</p>	<p>O rozvoj sa nedá prísť.</p>	<p>Akceptovaná. Veta upravená: „Je znepokojujúce, že kvôli neúčasti na predprimárnom vzdelávaní pravdepodobne prichádzajú tisíce detí o dôležité podnety pre ich kognitívny a sociálny rozvoj a tiež potenciálne aj o šance na vyššie vzdelanie a vyšší príjem v budúcnosti.“</p>
8	Str. 12, ods. 1	<p>Zdroj Hapalová a Vančíková, 2018 nie je uvedený v literatúre</p>	<p>technická</p>	<p>Akceptovaná. Výstupy z analýzy To dá rozum boli upravené na jednu citáciu.</p>

9	Str. 12, ods. 2	V texte citovaný zdroj Hapalová 2018, v zozname literatúry Hapalová 2019	technická	Akceptovaná. Výstupy z analýzy To dá rozum boli upravené na jednu citáciu.
10	Str. 12. ods. 3	Vyžaduje štylistickú úpravu: Zároveň nachádzame, že nižšiu zaškolenosť majú aj po zohľadnení množstva iných charakteristík aj rodičia-jednotlivci.	Vyznieva akoby šlo o zaškolenosť rodičov	Akceptovaná.
11	Str. 14, Výpočet zaškolenosti	Odporúčam v texte alebo aspoň v poznámke pod čiarou vysvetliť, ako boli zohľadnené deti v individuálnom vzdelávaní	Povinné predprimárne vzdelávanie môže dieťa absolvovať aj formou individuálneho vzdelávania. Tieto deti majú povinnosť periodického depistážneho vyšetrenia v spádovej MŠ. Pokiaľ sa nič nezmenilo, tak dokonca majú figurovať v evidencii spádovej MŠ. Nepôjde zrejme o veľkú skupinu, ale z metodologického hľadiska odporúčam vysvetlenie.	Akceptovaná. Doplnené do posledného odstavca v úvode.

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Autori sa v komentári venujú vybraným prekážkam, vďaka ktorým sa Slovensko nedokáže priblížiť k deklarovanej miere zaškolenosti detí v predprimárnom vzdelávaní. Hoci sú tieto prekážky vo viacerých štúdiách a odborných textoch opísané, predmetný komentár prináša dátami podporené poznanie, ktoré znižuje akékoľvek riziko spochybňovania tejto reality. Objektivitu zistení je možné obhájiť cez dobre vystavaný metodologický rámec skúmania. Zistenia sú pretavené do konkrétnych odporúčaní, ktoré cieľia na zmenu vzdelávacích i sociálnych politík s akcentom na dôsledné monitorovanie prekážok na úrovni regiónov. Hoci výpočet bariér nemožno považovať za komplexný, komentár hodnotím ako prínos k zvyšovaniu dostupnosti predprimárneho vzdelávania na Slovensku.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.